

CULTURÀLIA

Número 18

CENTRE CULTURAL DE TÀRREGA

Novembre 2000

PREMIS CULTURÀLIA

FRANCISCO CARRASQUER

La Matèria escrita

LA VALL DEL CORB

L'ESTIU A TÀRREGA

PEP VALL

2• Opinió

L'estiu a Tàrrega

per Pep Vall

3• La matèria escrita

per

4• I d'ironia

per Montse Aloy

5• La Vall del Corb

per Gener Gonzalvo i Bou

6• Protecció
del Medi Ambient

per Jaume Domingo

7• Francisco Carrasquer

8•9• Premis Culturàlia

10• Mirades i
percepcions

per Ermengol Puig

11• Jocs Tradicionals

per Francesca Bardají

Notícies de la Biblioteca

per Carme Asensio

12• Cara a cara

per J. B. Solé i Francesc Gasull

13• Amunt i avall

per J. B. Solé i Francesc Gasull

14• Excursions a l'entorn

15• Curs d'arquitectura
popular Segarra-Urgell

16• Agenda- humor

Abans a l'estiu, Tàrrega semblava un desert. La vida social, cultural i lúdica quedava pràcticament paralitzada i només hi quedava el cine amb les reposicions, alguna festa de barri i donar tombs pel Pati.

La cosa ha canviat. En tot l'estiu no s'ha parat de fer coses: actes culturals, els cursos de diferents temes, les revetlles a l'Ateneu (molt concorregudes, per cert), les festes al Mercat i a la plaça de les Nacions, cine a la fresca, els concerts a la font del Pati (quines dues últimes actuacions!) han estat molt multitudinàries, les festes als barris (que si bé alguns han plegat, d'altres s'hi han incorporat), els concerts del Carme, els concerts als pobles agregats, l'Ondara Folk, la Fira del Medi Ambient, el Mercapatí, les festes majors als pobles agregats, que s'omplen de gent de Tàrrega, etc.

Cal afegir-hi els actes a la comarca i a la intercomarca: música als castells, música als pobles de l'Urgell, festes del Segar i el Batre, la Fira Medieval de Guimerà, l'Aquelarre de Cervera i infinitat de festes majors a les diferents localitats de la zona.

Centenars d'hostes de Ca n'Aleix, que en diferents torns animen els carrers de la ciutat.

Les terrasses de la ciutat, bàsicament situades vora el Pati i bastant ampliades últimament, s'omplen de gom a gom quan el temps acompanya.

Les tardes dels dissabtes, com els mercats dels dilluns, s'omplen de gent vinguda dels pobles veïns, donant una vitalitat als carrers que abans no existia. Molta d'aquesta gent prové de l'anomenat turisme rural, que cada any va en augment.

En canvi, sembla que perd força, tot i que encara en té molta, el turisme de platja, ja que hi ha gent que constata la insuficient oferta d'activitats lúdiques i de lleure que allí es troben, a causa d'unes localitats de costa que no han sabut crear al·licients que complementin les estones de prendre el sol a la sorra i el passeig a la tarda.

Tàrrega és en un lloc geogràfic privilegiat. Per això, i per raons històriques, el seu paper ha de ser quelcom més que el de cap d'una comarca, per altra banda disminuïda.

El turisme és el primer factor de l'economia del país. El potencial de la zona, en la qual Tàrrega es troba al mig, és molt important. La ruta del Císter, la ruta dels castells, Verdú i Guimerà (dues joies), Anglesola (carros i Tres Tombs), Bellpuig i Agramunt (història, vitalitat i enllaç entre comarques). La Segarra és una comarca meravellosa en aquest sentit i no aprofitada. Algun dia estarà fet l'Estany d'Ivars, que serà un esclat de dinamisme. Caldria pressionar perquè Cal Trepant fos el principal museu d'arqueologia industrial d'Europa. I com a guinda, la Fira de Teatre al Carrer, que atreu gent de tot el món i dóna a conèixer la ciutat arreu.

Deixant de banda protagonismes i capitalitats innecessaris, caldria coordinar-se amb les altres ciutats i comarques veïnes per crear paquets i ofertes conjuntes que potenciïn el que ara són elements disgregats. Així es va acordar en una trobada feta a Cal Jaumet de Torà fa algun temps. L'Urgell i la Segarra es complementen d'una manera quasi perfecta, només cal desenvolupar-ho. L'impressionant complex de serveis que s'està fent entre Tàrrega i Cervera avalen aquest plantejament. El nou hotel que s'està construint a la ciutat és un element positiu també. Per altra banda, la construcció del canal Segarra-Garrigues donarà un impuls a Tàrrega i tota la zona de tal magnitud, que fa que poguem veure l'esdevenidor amb optimisme si sabem aprofitar l'ocasió històrica i excepcional que tenim davant nostre. Començant pel desenvolupament d'una bona xarxa de comunicacions.

REVISTA CULTURÀLIA · Núm. 18 novembre de 2000

Direcció: Pep Vall

Consell de redacció: Jaume Espinagosa, Carles Domingo, Gener Gonzalvo, Josep M. Ricard.

Col·laboradors: Carme Asensio, J.B. Solé, Ermengol Puig, Montse Aloy, Francesc Gasull, Francesca Bardají, Jaume Domingo, Joan Ros, Francisco Carrasquer, Carles M. Sanuy.

Edició: Centre Cultural de Tàrrega, C. de les Piques, 1 25300 Tàrrega

Disseny i realització: Central de Disseny Tàrrega SL

Els articles publicats a *Culturàlia* només reflecteixen el parer de qui els signa. El Consell de redacció de la revista es reserva el dret de publicar o no les cartes adreçades al director i de resumir-ne els continguts.

Dipòsit Legal: L-1528/98

LA MATÈRIA ESCRITA

Carles M. Sanuy

Arriba al Museu Comarcal l'exposició itinerant de Benet Rossell La matèria escrita, que fou inaugurada el passat mes d'abril a Balaguer i que ha visitat diverses sales institucionals del territori de Lleida. La mostra aplega un conjunt d'obres de producció recent (1999 – 2000) en la línia d'experimentació i recerca en l'àmbit de la semiòtica i el llenguatge que caracteritza el treball d'aquest artista pluridisciplinari.

Nascut a Àger l'any 1937, llicenciat en dret per la Universitat de Barcelona, sociòleg, amb estudis d'economia, cinematografia, teatre i ciències religioses (aquestes darreres disciplines, durant la seva estada a París), Benet Rossell es dona a conèixer a la Galerie Jacqueline Ranson d'aquesta ciutat l'any 1967 i al Marché Expérimental d'Art, també a la capital francesa, l'any següent.

D'aleshores ençà l'obra de Rossell ha anat creixent i evolucionant amb un encomiable sentit de la L'exposició, romandrà oberta fins a primers de desembre.

coherència i la fidelitat respecte als seus plantejaments experimentals que fa que, avui per avui, ocupi un lloc destacat en l'avantguarda conceptual catalana, amb obra escampada per col·leccions privades i institucionals de tot el món

La mixtificació de les tècniques i els suports ha estat, des dels seus inicis, un tret identitari de l'autor. Així, en aquesta ocasió presenta les teles de gran format — on barreja acrílics i pólvores matèriques — combinades amb gravoris (gravat i original unificats en un mateix suport) i pintures i estampacions sobre paper fet a mà o paper mongol. Tot plegat, unificat per la permanent presència de les benigrafies, un joc d'experimentació cal·ligràfica basat en les escriptures ideogramàtiques orientals que en l'obra de Benet Rossell constitueixen l'eix vertebrador a partir del qual l'autor construeix la seva arquitectura de símbols, codis i llenguatges.

La matèria escrita, de Benet Rossell
Museu Comarcal de L'Urgell
Del 3 de novembre al 3 de desembre

De viatge amb maletes o l'inrevès

per Montse Aloy

El primer consell que em va donar un viatger experimentat fou “empaqueta només allò que et posaràs”. I el segon “sempre s'oblida el més important”. Partint, doncs, d'aquestes màximes, comencem a analitzar el títol de l'article.

DE VIATGE. Els nens que van a escola sembla que no hagin de tornar a casa mai més. Els que viatgen a Puerto Rico durant dos mesos s'enduen una maleta de mida mitjana. Pots pujar el Montblanc i endur-te una camisa de seda per si t'han de fer una foto. Hi ha gent que no sap la diferència entre illa i arxipèlag. Van anar a col·legi, van treure notable en aritmètica i aprovat en francès, però encara creuen que les Canàries són una illa immensa (la unió fa la força). Escòcia és a Anglaterra. Macedònia és el nom d'unes postres. Txetxènia és una població de Rumania i hi ha divisió d'opinions sobre si és Suècia o Suïssa la veïna de Noruega. Finlàndia és una illa. Liechtenstein és un reneuc en alemany. Turquia no està dins d'Europa, però Egipte sí. Madagascar vol dir xiclet en castellà. Les Azores no

existeixen, se les han inventat els pronòstics del temps. I, finalment, em resta dir-vos que “bratwurst” no és cap insult, encara que soni malament. Consulteu un atlas, o una guia de viatges, i un cop situats, podrem parlar del segon terme del títol.

AMB MALETES. Un viatger sense maleta és com un pardal sense plomes i a l'ast: res. La maleta dóna sentit al viatger. Per ella el viatger ha recorregut 7 botigues buscant la que fes joc amb els seus ulls. Contra ella ha plorat perquè no la podia tancar. Des d'ella ha vist com se n'anava el seu vol a Lugo. Amb ella ha compost formoses composicions poètiques (rodolins, vaja). I fins a ella arriba, esgotat, fins al mostrador de l'aeroport. Plena fins dalt de roba que s'arruga, de colònia que es vessa i de sabates noves que generalment butllofen els peus el primer dia. La decoració exterior de la maleta també és important.

Ara ja no s'estila comprar adhesius per enganxar-los i que tothom sàpiga què hem vist: “Anchorage, La Spezia, París, Frankfurt, Stockholm, Oxford, Mataró”. Ara es porten tot tipus de “souvenirs” en bosses o dins de la maleta i es diu, en to confidencial, al nostre company de colzes a l'avió: “M'he gastat 50.000 ptes en records i espero que els d'equipatges no me'ls trenquin”. Il·lús. La cristalleria de Bohèmia semblarà de Duralex, després de l'impacte. Sèvres?

Compreu pegament i rasqueu bé les juntes, que de lluny no es vegin. Gerros de fang? A Verdú us en faran una còpia millorada. Però si us perden la maleta, reclameu. Teniu dret a estar-vos en un hotel de 100 estrelles (habitacions, perdó) fins que la trobin. Això sí, un cop trobada no digueu que la roba que hi ha dins no és de la vostra talla i que hi teníeu un vestit Chanel, herència de la vostra rebesàvia.

CONTINGUTS. En una maleta hi cap de tot: des d'un pernil de Guijuelo, passant per l'amant fins a arribar a la vostra mascota dissecada. Compte, però, amb les turbulències de l'avió.

Tots tres es poden despertar violentament durant el vol... Quan us compreu la maleta, que sigui bona. Que hagi fet la comunió, que estigui al corrent del pagament de l'IVA i que no tingui ex-nòvios amb fitxa policial. I que sigui vistosa. Abans en trobareu una amb el logotip dels Rollings que una que hi posi “LV” (que vol dir “La Visa, la vaig esgotar”) o “PC” (Pagada a Crèdit).

TIPUS DE VIATGES. El programat (tindreu molta torcicolis, molt mal de ventre, molta tremolor de braços i de dit índex i confusió màxima) o a l'aventura, que es produeix quan un plàstic amb banda magnètica connectat a un banc et deixa abandonat a la teva sort a les muntanyes del Teneré, amb una poma, un Entrevista i tres tubs de pasta de dents. I un telèfon mòbil sense Internet amb un saldo inferior a les 1000 ptes que repeteix: “El número solicitado está apagado o fuera de cobertura en este momento”.

LA VALL DEL CORB

per Gener Gonzalo Bou

Ja fa uns mesos que moltes persones de les viles de la vall del Corb es mouen per tal d'impulsar aquest espai esquarterat en diverses comarques i altres divisions administratives, però que presenta una unitat geogràfica inqüestionable. Amb Modest Corbella i Joan Duch al capdavant, s'ha format l'Associació per al Desenvolupament Integral de la Vall del Corb.

Aquestes inquietuds pel futur de la vall es van posar de manifest en una Jornada d'Estudi ("Imagem la Vall") celebrada el passat 4 de novembre al balneari de Vallfogona de Riucorb. Val a dir que vaig estar sorprès per la nombrosa assistència a la Jornada i per la bona organització. Sobre el territori, van intervenir l'arquitecte Daniel Gelabert, el geògraf Ignasi Aldomà i el sociòleg i historiador Joaquim Capdevila. En el tema de l'agricultura, va parlar la professora Mercè Rivadulla. En l'àmbit de Cultura i Societat presentaren ponències el periodista Lluís Foix, mossèn Manel Borges i el professor Ramon Contijoc. Finalment, parlant de turisme van participar els escriptors Vidal Vidal i Josep Vallverdú.

Van ésser moltes les idees, reflexions, esperances i frustracions expressades en totes les intervencions. És impossible aquí de fer-ne una síntesi. Totes, però, tenien en comú el de-

sig que a les viles de la Vall del Corb s'hi pugui viure i tinguin un futur. L'envelliment de la població, l'emigració dels joves, el declivi de l'agricultura i d'altres factors juguen en contra d'aquests pobles, però tots sabem que aquesta regió, que va de Belianes a Santa Coloma de Queralt, té un potencial patrimonial i natural que el pot salvar de la decadència definitiva. Aquesta associació nascuda fa uns sis mesos, porta ja una trajectòria de moltes reunions en moltes viles de la vall, que s'han marcat uns objectius: dinamitzar socialment els pobles de la vall, promoure el coneixement i estudi de les realitats que la configuren. També es pretén estimular la creació d'iniciatives que contribueixin al seu desenvolupament i portar a terme activitats que donin a conèixer la vall i els seus valors.

Quan la globalització mundial sembla jugar en contra, tal com va ressaltar l'amic Joaquim Capdevila, justament ara sorgeixen arreu múltiples iniciatives -com aquesta- que tendeixen a recercar les arrels més properes. Cal felicitar-nos, doncs, pel naixement d'aquesta associació de la Vall del Corb i per la magnífica jornada d'estudi que es va celebrar. Esperem que tot tingui continuïtat i que moltes persones hi col·laborin desinteressadament. La bellesa paisatgística i patrimonial i, sobretot, la seva gent, bé s'ho valen.

PROTECCIÓ DEL MEDI AMBIENT

JAUME DOMINGO

Agrupació Excursionista de l'Urgell.

És un fet evident que en el món de l'excursionisme van apareixent algunes limitacions i prohibicions que són motivades en bona part per la massificació que s'està produint en totes les activitats que aquesta afició genera i, conseqüentment, es fa palès un augment considerable de les agressions al medi natural i als béns de la població rural.

Això va fer que el 2 d'agost de 1995 aparegués al Diari Oficial de la Generalitat, la Llei 9/1995 per regular l'accés motoritzat als ecosistemes naturals.

Per al seu interès, ja que afecta tothom en general quan anem a la natura, resumirem algun dels articles més significatius.

L'article 6-2 de l'esmentada llei diu: "En els espais inclosos en el pla d'espais d'interès natural no declarats de protecció especial i en els terrenys forestals s'autoritza la circulació per les pistes i els camins pavimentats o d'amplada igual o superior a quatre metres. En conseqüència, es prohibeix la circulació de vehicles motoritzats camps a través o fora de les pistes o dels camins delimitats a aquest efecte, pels tallafocs, les vies forestals d'extracció de fusta, els camins ramaders i pel llit sec i per la làmina d'aigua dels rius, els torrents i tota mena de corrents d'aigua".

L'article 16-2 diu: "Es prohibeix la circulació motoritzada en grup en els espais naturals de protecció especial si són més de set vehicles, en el cas dels ciclomotors, o més de quatre vehicles si es tracta d'altres automòbils".

I, per acabar, l'article 35 en el terreny de mesures cautelars diu: "Els membres del cos d'agents rurals i, en general, els agents de l'autoritat, poden procedir a la immobilització de vehicles si, com a conseqüència del fet d'utilitzar-los, amb incompliment dels preceptes d'aquesta llei pogués derivar en un risc greu per a les persones, els béns o els ecosistemes naturals. També es poden imposar multes coercitives d'acord amb el que disposa el procediment sancionador administratiu general".

Reflexions d'un indolent

JOAN ROS POCH

Juliol de l'any 2000

Se me'n fot intensament,
i la "semenfotència" és tanta,
que no en tinc penediment
malgrat que em frisa i espanta.

Aquell qui feliç vol viure,
he sentit tota la vida
que de tot s'haurà de riure:
fes-ho i veuràs que et va a mida.

Al gos no li cal fer res
per tenir de què menjar...
Com que l'home en sap molt més,
per llest, li cal treballar.

Quan vegis maldecaps
digues que estàs en tractament:
si s'acabarà, no ho saps,
que mentrestant vagin fent.

Si ve algú que t'atabala
i no para de xerrar,
dóna-li pic i una pala;
potser així et deixarà

que la feina, ben mirat,
no fa feliç ningú.
No seràs pas tan orat
de fer-ho tot, només tu.

Només per la pura força
ens cal treballar més i més.
Aquí sí que el voler es torça.
Tan bé que estem sense fer res!

Tant si es vol com si no es vol,
cal fer la farina plana...
Vetlla doncs, postes de sol
i també els caps de setmana.

Que la tasca prou s'espera...
Tant és avui com demà.
No et frisis de cap manera;
tal com estava, estarà.

Així doncs, si et neguiteges,
això és tot el que hi perdràs.
I, creu-me, mentre mandreges,
fes-ne un cas com un cabàs.

Viu la vida amb delectança
mal que et tractin de gandul.
Gaudeix doncs, sense recança:
qui vol peix que es mulli el cul.

Durant les caldes de l'estiu
no tens ganes de fer res,
i això que tot cuc és viu.
Mes l'hivern que ve després,

recordant les migdiades
i algun vespre indolent,
alentim moltes vegades
de cor et ve a l'esment:

"Tot això tant se me'n dóna
i m'atabala tan poc
que no hi perdo gaire estona.
Tan poca, que ni em moc!"

FRANCISCO CARRASQUER

En aquest número iniciem la col·laboració del Sr. Francisco Carrasquer Launed que, després de molts anys d'activitat universitària i literària a Holanda, resideix a la nostra ciutat.

FRANCISCO CARRASQUER

Nascut el 30 de juliol de 1915 a Albalate de Cinca (Osca). Estudis mitjans i superiors a Barcelona. Llicenciatura de psicologia a la Sorbonne (Paris). Llicenciatura de llengua i literatura espanyoles a la Universitat de Groninga (Holanda).

Doctorat en Lletres Hispàniques a la Universitat d'Amsterdam (Holanda) amb una tesi sobre Ramon J. Sénder. Autor d'assajos sobre art, literatura neerlandesa, lletres hispàniques i filosofia política (uns vuit llibres). Traductor de deu antologies de poesia neerlandesa i d'altres obres de literatura en neerlandès (novel·la i assajos). Premis a la traducció a Holanda i Bèlgica (1960 i 1963). Comanador de l'Ordre d'Orange-Nassau per la seva labor neerlandística. Encomanament del Mèrit Civil per la seva labor hispanista.

TORNO RETORNO

De vuelta a las raíces.
Andar sobre mis pasos,
fluir contra la savia,
refluir hacia abajo.

Después de haberme hecho
seis sangres sucesivas,
cada vez más espesas
y cada vez más frías,
ahora emprendo el terrible
concentrarme en los fondos,
desnudándome de hoja
que atice mis rescoldos.

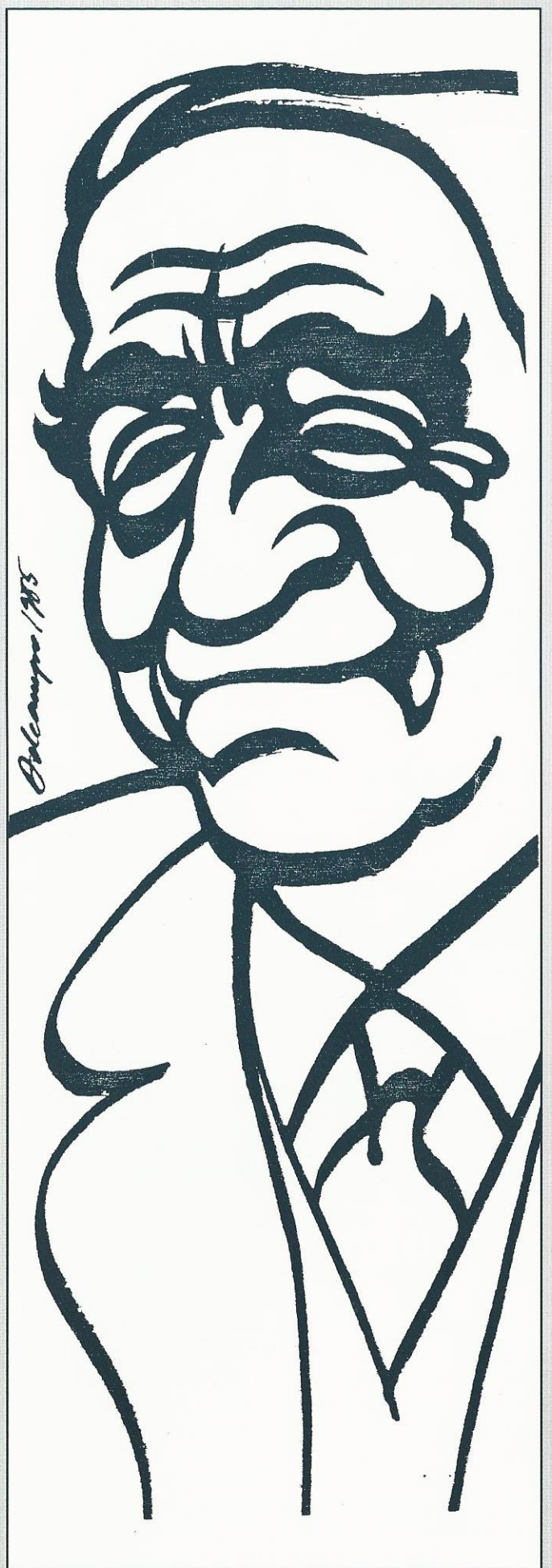
Pero, ¿es que acaso vuelvo?
¿No he vivido dos vidas:
una de pasaporte
y otra en secreto unida
a umbilical cordón
que alimenta mis noches,
deja al aire mis días
y es de mis ganglios broche?

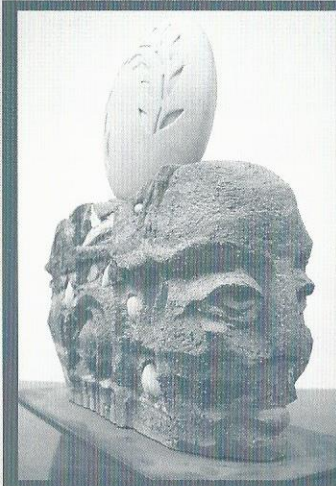
¿Soy doble sin saberlo?
De haber roto el cordón
alguna comadrona,
¿qué fuera de mis dos?

Del reino de los muertos.
Y si el papel vivo
cortado, en la verdad
vivo por el ombligo.

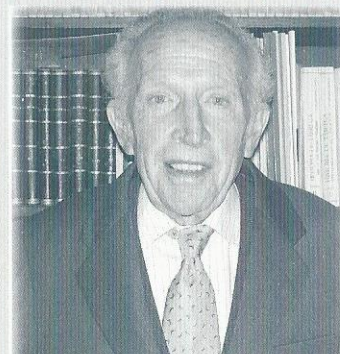
Ahora el papel y vida
volverán a ser uno...
mientras me quede rollo,
mientras me siga el hilo.

F. CARRASQUER

PREMIS CULTURÀLIA

Càritas Parroquial, per ser l'entitat que més ha destacat per la seva labor cívica i social.

Aquesta entitat té les seves arrels en l'acció social i caritativa que duïen a terme les Conferències de Sant Vicenç de Paül i el Secretariat Parroquial de Caritat. Aquesta acció va donar pas a Càritas Parroquial de Tàrrrega a la dècada dels 60 quan es va començar a donar una resposta efectiva a les peticions de famílies que es veïen en greus necessitats per fer front a despeses bàsiques com ara lloguer, llum, llenya, medicines i roba. L'entitat també comptava amb un fons per beques de guarderia i menjadors escolars.

Al llarg de la seva història Càritas Parroquial de Tàrrrega ha contribuït també a organitzar i potenciar serveis que han tingut posteriorment continuïtat sense dependre de Càritas: Guarderia La Pau, Casal d'Avis, Associació Alba i Esplai d'Infants i Joves.

Càritas Parroquial de Tàrrrega compta actualment amb 75 voluntaris per tirar endavant l'ampli ventall de serveis i activitats que actualment ofereix: Àlberg de Transeünts -on s'atenen unes 700 persones anualment-, Càritas a la Ràdio, redacció del full informatiu Ressò de Càritas, Programa Immigrants -des d'on s'organitzen classes de llengua i cultura per a persones estrangeres, es fa assessorament legal i s'organitzen activitats interculturals-, Projecte de Suport Educatiu -que atén infants amb dificultats escolars i familiars, Rober, Servei de Treball "Apa Som-hi" -que atén unes 400 persones anualment-, i Programa Velleja i Voluntariat.

Tots aquests programes es financien mitjançant donatius, col·lectes, subvencions i als ingressos generats pel Servei de Treball "Apa Som-hi" gràcies a la venda d'objectes i roba de segona mà.

El membre de la BAT i home de teatre, Josep Solé i Alsina, com a persona que ha dut a terme una tasca més meritòria de promoció cultural i ciutadana.

(Tàrrrega, 1921) Home de teatre i targarí compromès en diferents àmbits de la vida ciutadana. Als anys 60 va arribar a ésser membre de fins a 17 juntes diferents en diverses entitats locals de tipus cultural, veïnal, religiós, teatral, agrari i esportiu.

S'inicia en el món del teatre a Joves d'Acció Catòlica l'any 1944. Posteriorment l'any 1953 participa activament en la fundació del grup de teatre BAT on exerciria com a director del primer grup durant 16 anys. Al llarg de la història d'aquesta companyia teatral ha desenvolupat totes les funcions possibles en un grup de teatre: actor, apuntador, tramoista, escenògraf i ajudant de direcció, essent la seva activitat predilecta el muntatge d'activitats infantils i juvenils. En aquests moments, és un dels únics membres de BAT que continua en actiu des de la fundació del grup. Un dels moments més àlgids de la seva dilatada carrera en el sí de BAT es produïria els anys 1994 i 1995 amb la posada en escena de l'obra *Les Criades* de Jean Genet que ell dirigia, una atrevida peça teatral amb la qual el grup aconseguiria fins a 9 guardons participant en diferents concursos de teatre d'arreu de Catalunya, un d'ells recaigué a Josep Solé Alsina com a millor director. Organitzador incansable ha promogut la celebració d'activitats culturals i esportives a la ciutat, entre les quals sobresurten els jocs florals infantils i juvenils celebrats en motiu del centenari de Tàrrrega ciutat i les olímpades esportives infantils dels anys 60 i 70.

El Centre Cultural de Tàrraga organitzarà el proper dissabte 18 de novembre de 2000 per tercer any consecutiu la gala d'entrega dels guardons al mèrit social i cultural de la ciutat de Tàrraga, els Premis Culturàlia. Aquests guardons s'atorguen a aquelles persones, entitats o empreses que han contribuït favorablement al desenvolupament cultural o cívic de la ciutat. El jurat dels Premis Culturàlia 2000 que ha elegit els guardonats d'aquesta edició ha estat format per representants del propi Centre Cultural de Tàrraga, així com també de l'Ajuntament i la Cambra de Comerç de Tàrraga, institucions que col·laboren al costat del Centre Cultural per fer realitat la festa de la cultura targarina en què s'ha convertit la nit d'entrega dels Premis Culturàlia. Aquest jurat, format per set membres, ha decidit atorgar els guardons que l'artista Enric Orobítg confecciona de forma exclusiva per als Premis Culturàlia a:

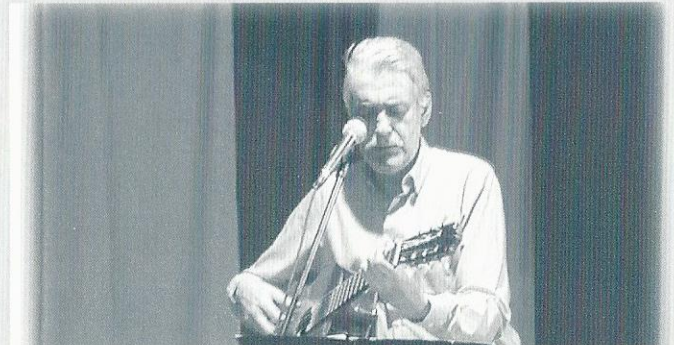
Els propietaris de l'edifici rehabilitat de Cal Babot, datat del segle XVIII i situat al carrer de Sant Joan, per ser la iniciativa més respectuosa amb l'entorn arquitectònic i urbanístic.

Casa senyorial del segle XVIII situada al casc antic de Tàrraga, al carrer Sant Joan número 7. Des del 1870 és propietat de la família Andreu, té una extensió de 1059 m², 24 metres de llargada a la façana, consta de 3 plantes i baixos. És d'una rellevància notable la sumptuosa portalada de fusta a l'entrada del pis principal treballada amb estils barroc i neoclàssic.

A mitjans del segle XIX Roc Andreu Serret i els seus germans, fills de Tàrraga, varen anar a Cuba a treballar per veure si podien guanyar-se millor la vida. Després de 14 anys a les Amèriques, i havent fet uns diners varen tornar a Tàrraga.

Fou llavors quan van decidir comprar la casa senyorial ubicada al carrer Sant Joan, propietat d'uns nobles de renom Babot, per utilitzar-la com a vivenda. Des d'aleshores les generacions Andreu han conservat el renom de la casa, Cal Babot. En els últims 15 anys els Andreu han invertit molts recursos en la conservació del mobiliari i decoració del segle XVIII de què consta l'interior de la casa.

A més a més, han rehabilitat recentment la façana de la casa recuperant les parets fetes de pedra del país, col·locant persianes de "llibret" noves i pintant les baranes dels balcons. Aquesta rehabilitació ha atorgat un caràcter preeminent, elegant i destacat en aquest casal senyorial del carrer Sant Joan.

El cantautor Xavier Ribalta, com a artista més renombrat a Tàrraga i fora vila.

(Tàrraga, 1943) Cantautor, fill d'una família profundament arrelada a la terra i al país, fet que l'ha marcat en la forma de compondre i interpretar. Format musicalment al Conservatori del Liceu de Barcelona fou un dels primers cantants que van conformar la Nova Cançó, encara que des del seu inici va optar per seguir un camí independent i estrictament personal. A la segona meitat dels anys 60, juntament amb Paco Ibáñez, donaren una sèrie de recitals per tota la geografia espanyola. Van recórrer el país creant un públic i una consciència reivindicativa de les llibertats més elementals de l'home. L'any 1968 Xavier Ribalta seria multat pel règim franquista prohibint-se-li cantar en territori espanyol durant 7 anys. Aquest forçat exili artístic seria el detonant de la seva carrera musical a nivell internacional, de la qual cal destacar especialment el recital a la seu de Nacions Unides a Nova York l'any 1985. Xavier Ribalta ha musicat poemes de Joan Salvat Papasseit, Salvador Espriu, Apel·les Mestres, Joan Maragall, entres altres, i ha realitzat un treball importantíssim en la recuperació de cançons populars catalanes.

El passat 23 de setembre Xavier Ribalta va tornar a cantar a Tàrraga després d'anys sense fer-ho oferint un concert ple de calidesa i intensitat sentimental. Aquest mateix dia el cantautor targarí donava a conèixer la seva intenció de crear a Tàrraga, juntament amb els seus germans Josep Manuel, Lluís i Jordi, una fundació de suport a la creació artística musical que duria el nom de la seva mare, Maria Secanell.

MIRADES I PERCEPCIONS

Francesc Marsá i Figueras (1900-1969)

Situar el pintor en el canviant i difícil context històric que li tocà viure és la petita aportació que vaig fer en un acte commemoratiu del seu naixement.

Tot plegat tenia 13 anys quan arribà a una Barcelona artística molt neguitosa. El més notable dels primers 30 anys del segle XX crec que foren les tensions obertes entre modernistes i noucentistes i la participació d'alguns catalans en moviments d'avantguarda, afavorida per l'estada a Catalunya, durant la guerra europea, de destacats practicants. En l'àmbit oficial, que era el més nombrós, hi dominava el conservadorisme i

el costumisme, que durant el període de la dictadura de Primo de Rivera s'incrementà de folklorisme, cosa que no afavorí gens la poca intensitat innovadora que hi havia. En aquest ambient, i compaginant la jornada laboral amb el conservador Cercle Artístic de Sant Lluç, Francesc Marsá es formà en el dibuix i la pintura que havia iniciat a l'escola de Llotja.

Als anys 30, i coincidint amb la República, fou quan esdevingué pintor de caràcter. Foren anys interessants i actius i en l'exposició s'hi pot constatar com les obres d'aquest període són les que resulten més atrevides i variades temàticament. El tram republicà fou curt però important per als artistes plàstics perquè disposaren de més llibertat, de més animació i de més debat i independència. El major canvi, respecte el passat, fou que les institucions reduïren la seva tutela de promoció artística i això facilità la reaparició de certes orientacions innovadores. L'àmbit barceloní, per exemple, tot i el predominí del conservadorisme pictòric esdevingué més surrealista; mentre que el de Madrid s'erigí en defensor del realisme i de l'art oficial i acadèmic.

La guerra civil malmeté molts artistes, entre ells F. Marsá, ja que els deixà descol·locats. La guerra no col·lapsà l'activitat artística, simplement la transformà. Les institucions, (com el ministeri de propaganda, els sindicats i el comissionat de la Generalitat), esdevingueren els nous promotors de la pintura però amb uns objectius polítics molt clars. Els il·lustradors, per exemple, resultaren més útils que els pintors i desgraciadament aquells que no entraren o no encaixaren en aquest cercle els fallà, per manca de mercat, la demanda artística privada i l'activitat galerística.

Finalitzada la guerra, els artistes més innovadors o callaren o s'exiliaren i els falangistes, amb la dèria de crear un estil nacional, dominaren els primers anys del franquisme. Algunes institucions polítiques i culturals, en canvi, reiniciaren les manifestacions plàstiques i les grans exposicions de Belles Arts en la línia de l'academicisme i dels vells costums del món artístic tradicional. Bona part de la nova societat considerava que l'art havia de ser comprensible i, per això, tot el figuratiu naturalista, el reconeixement del rea-

per Ermengol Puig i Tàpies

lisme i de la religiositat era el que es valorava. Marsá, com tants altres i també per formació i mentalitat com ho evidència la seva obra, s'alineà a aquesta tendència que li possibilità exposar a Madrid. Aquells moments, en principi, foren bons, ja que la conjuntura de la segona guerra beneficiava a certa petita burgesia espanyola comercial, sobretot madrilenya, i les galeries reprengueren les exposicions individuals i col·lectives per a satisfer un nou afany de col·leccionisme. Es promocionava, per exigència dels compradors, una pintura eminent-

ment decorativa: retrats, bodegons, paisatges (la temàtica que més practicava el pintor targari).

Acabada la guerra mundial la situació canvià. L'aïllament internacional i l'intervencionisme estatal crearen una situació realment caòtica i suïcida. Les galeries volgueren mantenir el nivell de vendes. A principis dels 40, per exemple, a Barcelona, i sense gaire criteri, es promocionava gran quantitat d'exposicions. El descontrol provocà una inflació d'obra pictòrica que a la seva vegada produí una inflació d'artistes-pintors que per a molts, el mateix Marsá, resultà fatal ja que no existia cap filtre de qualitat i de forma irresponsable s'exposava obra de gent madura, juntament amb la d'aprenents i la d'aficionats. Les queixes del pintor sobre aquell moment pictòric en bona part crec que són fruit d'aquesta anòmala situació, que a la vegada és el teló de fons del seu retorn a Tàrraga on hi trobà amics que humanament el satisfieren però no una mentalitat de progrés artístic. La petita burgesia de Tàrraga, sens dubte, era la més cultivada de les terres de ponent però no ho era més que la barcelonina, estalviadora i mercantil, posseïdora d'un concepte d'art força tancat i poc original, admiradora de les institucions i de l'art establert i que aspirava a un entorn confortable artificialment decorat.

El catàleg reproduceix una cita de l'escriptor Josep Pla que la considero sintetitzadora i patètica de la vida targarina del pintor: "Marsá", diu Pla, "em sembla un home aclaparat, destruït per la vida de poble.

- He passat l'hivern sense fer res.

- I per què? -li pregunta Pla.

- He tingut fred. He anat d'un bar a l'altre buscant escalfor. Vós ja ho enteneu...

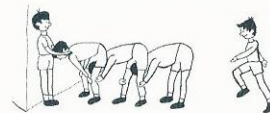
- Sí, sí, ho entenc perfectament."

L'aproximació a aquest pintor em fa coincidir amb l'opinió de Delfi Escolà: em sembla un autor habilitós i tècnicament capacitat, que es veié fortament mediatitzat pels difícils moments que li tocaren viure i que no disposà de respostes ni solucions adients per a sobreposar-s'hi.

JOCS TRADICIONALS

per Francesca Bardaji

CAVALL FORT

Joc d'agilitat i resistència que consistia a saltar damunt l'esquena inclinada d'un altre jugador que feia de cavall. Acostumaven a jugar-hi només els nois.

En començar el joc, els nois formaven dos grups o bàndols: els qui paraven (cavall fort) i els qui saltaven (cavallers).

Els qui paraven feien una filera tot ajupint l'esquena i posant el cap sota l'eixarranca del company que tenien al davant. El primer de la filera recolzava el cap en les mans o panxa de qui feia de "mare lloca" o de "coixi", que estava dret d'esquena a la paret i de cara a la filera.

Els nois del bàndol contrari, els cavallers, havien de saltar a la gropa del cavall, tot impulsant-se amb les mans en l'esquena de l'últim de la filera. Quan el cavaller estava ben assegut, tant endavant com podia per deixar lloc al següent saltador, llavors preguntava: "xurro, mediamanga o mangañter?" fent al·lusió a si posava la mà al canell, a l'avant-colze o a l'espatlla del braç contrari. Si el cavall ho endevinava (la mare lloca feia de jutge), guanyava el joc, el cavaller passava a fer de mare i els grups es canviaven els papers. Si no ho endevinava, saltava el següent cavaller. Quan el cavall fort no resistia l'investida dels salts o el pes dels cavallers i s'ensorrava, la mare cridava: fava!, i guanyava el joc el grup dels saltadors.

Era un joc un tant perillós, ja que les esquenes en podien resultar perjudicades.

NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA

per Carme Asensio

Després d'uns mesos, tornem per informar-vos de tot allò que passa a la nostra/vostra biblioteca. Durant aquest temps el club de Lectura, s'ha consolidat com una de les nostres activitats amb més importància de cara a l'animació a la lectura, ja són força els membres d'aquest club i esperem que encara creixi més durant els propers mesos; des d'aquí volem agrair a tots els lectors que han assistit a les sessions la seva col·laboració, moltes gràcies a ells, i molt benvinguts tots els que dimecres 22 de novembre es vulguin atansar a la biblioteca per parlar del llibre *T'imagines la vida sense ell?*, per celebrar l'èxit, aquest any als actes de l'aniversari, tindrem a l'escriptora Isabel-Clara Simó, autora d'aquest llibre que és l'últim que s'està llegint al Club, encara podeu llegir-lo i venir per comentar-lo, i en tot cas no us perdeu la conferència de la Isabel-Clara Simó divendres 24 de novembre a 2/4 de 9 del vespre al 2n pis de la biblioteca.

La biblioteca ja disposa de servei de consulta a Internet, tenim dos Pc's multimèdia per a aquesta funció, cada usuari podrà reservar un temps màxim de dues hores diàries. Si hi ha ordinadors disponibles, la tarifa és de 150 pessetes per cada mitja hora. Demaneu més informació al taulell del 1r pis.

Actes del 6è aniversari de la Biblioteca Central Comarcal de Tàrraga

Dimarts 21, a les 6 de la tarda

L'Animalada taller-joc amb titelles de dit a càrrec de Global Idea, cal inscriure's prèviament. Nens/es de 3 a 8 anys.

A 2/4 de 9 del vespre

xerrada a càrrec del Centre de Titelles de Lleida, tot allò que envolta el món de les titelles ho podrem conèixer de mans d'un dels grups més prestigiosos del nostre país, reconeguts arreu del món.

Divendres 24, a 2/4 de 9 del vespre

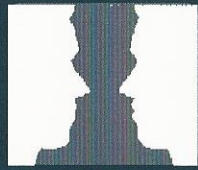
Conferència a càrrec de l'escriptora Isabel-Clara Simó

Dissabte 25, a 2/4 de 12 del matí

Hora del conte, *Contes i tallers a la porta del castell* amb la col·laboració de Fundació Caixa de Manresa, si el temps acompanya, ens trobarem tots al castell que excepcionalment hi haurà aquell dia a la plaça de Sant Antoni.

Esperem que tots els actes siguin del vostre gust. Us hi esperem!!!

FELIÇ ANIVERSARI A TOTS

Gladiator de Ridley Scott

per J. B. Solé i Francesc Gasull

Polze amunt:

Després de "Tormenta blanca" i "La teniente O'Neill", un servidor guardava poques esperances sobre el futur artístic de Ridley Scott, però vés per on es despenja ara amb "Gladiator", una pel·lícula entretinguda, molt ben filmada i que recupera amb dignitat la tradició del cinema històric fet des de Hollywood. "Gladiator" apel·la directament a la sensibilitat de l'espectador amb emocions bàsiques: aventura, amor, traïció, mort, venjança. Això explica l'èxit massiu de la pel·lícula, juntament amb un falsejament novel·lesc de la Història (el film no pretèn ser un rigorós document històric) i, és clar, una espectacular recreació digital de la Roma Imperial. En aquest sentit, "Gladiator" constitueix un paradigma de l'ús correcte dels efectes visuals, o sigui, supeditats a l'argument, i no pas al revés.

No podem demanar a Ridley Scott que torni a fer un "Alien" o un "Blade Runner" (és demanar massa), però "Gladiator" certifica que, malgrat tot, Scott continua sent un cineasta al qual cal seguir la pista. Agafant alguns elements de "La caïda del imperio romano" i "Espartaco", el director britànic ha dut cap al seu terreny el "cinema de romans", amb escenes de gran efectisme visual (especialment les lluites de gladiadors) combinades amb tèrbols retrats psicolò-

gics, com el nihilisme del protagonista (magnífic Russell Crowe que recorda el Harvey Keitel de "Los duelistas"), la relació d'amor i odi entre l'emperador Marc Aureli i el seu fill (atenció a l'escena de la mort del primer a mans del segon), o el desencís que transmet l'ensinistrador de gladiadors (un crepuscular Oliver Reed que va morir durant el rodatge).

Estic del tot d'acord amb qui diu que "Gladiator" té un fil argumental un xic simple i previsible, però crec que Ridley Scott eleva el nivell de la pel·lícula amb la seva elegant posada en escena. Per això, tinc ganes de veure "Hannibal", la continuació d'"El silencio de los corderos" que ara mateix està rodant, amb la convicció que ningú trobarà a faltar Jonathan Demme, el director de la primera. Per cert, què se n'ha fet de Demme? Després de les oblidables "Philadelphia" i "Beloved", ressuscitarà amb una pel·lícula de romans tal i com ha fet Ridley Scott?

Francesc Gasull

Polze avall:

Qualsevol aficionat al cinema esperava el retorn de Ridley Scott darrera les càmeres amb l'esperança de retrobar aquell cineasta que ens va fer disfrutar amb "Alien, el octavo pasajero", "Los duelistas" i "Blade Runner", pel·lícules de culte, cine de grans formes i de gran fondària. Ridley Scott va perdre el nord amb "Thelma & Louise", film trampós i fals, infame i denigrant, aixecat únicament per dos actrius de talent extraordinari, Susan Sarandon i Geena Davis. Ridley Scott, adorador de perfums i tampions, s'aboca al precipici de la comoditat cinematogràfica amb "1492", una història fora de rigor històric, amb ús i abús de filtres, ombres i espelmes falses. Finalment desapareix del mapa realitzant dos films execrables i enganyosos, "Tormenta blanca" i "Gl Jane", del qual no vull ni recordar el seu títol en castellà.

Semblava que amb "Gladiator" recuperàvem el Ridley Scott dels inicis. No, Scott ja està acomodats al sistema comercial i fàcil de fer pel·lícules digeribles, consumibles i rendibles. "Gladiator" és una pel·lícula espectacular, llarga, reiterativa, exagerada, monòtona, avorrida, farrigo-farrago, indigesta, sense cap mesura ni ritme, normes principals del cinema de romans (anomenat "peplum"). Scott dilueix una interessant història dins un garbuix de baralles digitals, amb diàlegs típics i ridículs, risibles i falsos. La gran

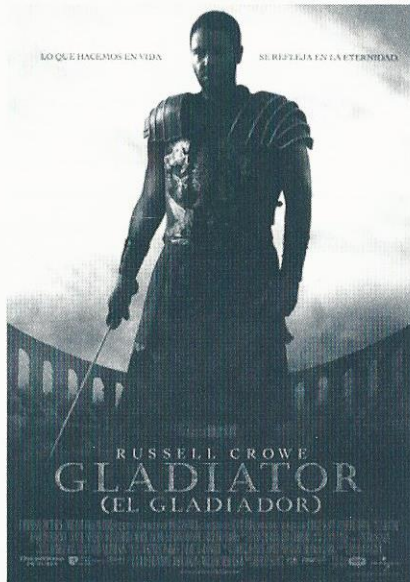
pena, la llàstima i el plor apareixen en veure desaprofitats Russell Crowe, Derek Jacobi, Richard Harris, Joaquin Phoenix, i Oliver Reed (RIP), enmig d'una il·luminació fabulosa, un muntatge elèctric i d'una suntuosa orquestració musical: un gran embolcall per un caramel sense sucre i sense gust. Ridley, ets un replicant.

P.D.: Sembla que Scott ja està rodant "Hannibal", la continuació d'"El silencio de los corderos". Anthony Hopkins i Julianne Moore reviu els personatges d'Hannibal Lecter i Clarice Sterling. El director assegura una pel·lícula més terrorífica i explícita que la primera, que Déu ens agafi confessats!!!

L'últimíssima hora ens anuncia la mort del grandíssim actor Alec Guinness, i cal recordar-lo com a magnífic Marc Aureli a "La caïda del imperio romano", pel·lícula gens comparable a "Gladiator". Seria un insult a la memòria.

Joan B. Solé

"Gladiator" s'edita aquest mes de novembre en video i DVD

AMUNT

• **Una historia verdadera:**

Amb diferència, la millor pel·lícula nord-americana d'aquest any 2000. Una història humana, emotiva i que no deixa indiferent. A més, ens ofereix la interpretació pòstuma de Richard Farnsworth.

• **Jóvenes prodigiosos:**

Ratllant l'absurd, aquesta és una estranya comèdia dramàtica amb una fauna extravagant de personatges. Atenció al jove Tobey Maguire, vist ja a *Las normas de la Casa de la Sida*.

• **Space Cowboys:**

Tot i que la segona part del film és un xic antiquada, Clint Eastwood ens ofereix un producte molt digne, entretingut i farcit d'acudits sobre el pas del temps.

Per Francesc Gasull i Joan B. Solé

AVALL

• **X-Men:**

Els efectes visuals no salven aquest atemptat contra el bon gust cinematogràfic. La història no té ni ritme i els personatges són tan plans com una fusta de planxar. No entenem què fa el gran Ian McKellen en un producte com aquest.

• **Cómo ser John Malkovich:**

Publicada ara en vídeo, aquesta cinta arranca de forma prodigiosa i es va desinflant progressivament, fins que perd tot l'interès. Malgrat tot, seguirem de prop la carrera del seu director, Spike Jonze.

• **El tràiler de Lo que la verdad esconde:**

Un altre exemple de com un tràiler explica massa coses. A l'igual que a *Doble traición*, el tràiler desvetlla una de les sorpreses d'aquesta cinta protagonitzada per Harrison Ford i Michelle Pfeiffer. Igualment, l'anirem a veure.

Excursions a l'entorn...

El dia 24 de setembre anàrem una vegada més a la Segarra: es pot dir que n'estem enamorats d'aquesta comarca.

Amb els cotxes ens situàrem al poble del Llor. Visitàrem l'església com ja és costum, d'unes característiques quelcom especials. Al poble, la gent fou molt amable i, després d'una breu visita, agafàrem el camí cap a Sant Guim de la Plana, localitat on se celebra un pessebre vivent molt conegut i de mèrit.

També allí ens acolliren molt bé, ja que hi tenim parents i coneguts. Obriren el local social perquè poguéssim esmorzar millor i ens van convidar als beures. Visitàrem el castell i vàrem recórrer els estrets carrers on s'instal·la el pessebre, tot mol suggerent.

Prenguérem un altre camí, per anar al poble de Comabella, però als amics de Sant Guim volgueren ensenyar-nos el pou de Madern, un pou llegendari que quan plou en quantitat inunda tota aquella vall i que té una llarga història, esquitxada de sucoses anècdotes que ens anaven explicant tot caminant enmig dels camps. El pou és impressionant i més ho deu ser quan es converteix en un volcà d'aigua.

Breu descans i de nou caminant cap a Comabella, i deprés d'una pujadeta hi arribàrem; és un poble petit, amb molt bona vista, ja que està situat en un dels punts més alts de la zona. L'església és diferent a totes les altres on hem anat, ja que és de pedra vista, però de la pedra petita i senzilla amb què es feien la major part de les cases. Hi havia un roure centenari i majestuós que es veia des de molt lluny i era conegut com el roure de Comabella. Feia com de vigilant i punt de referència. Ara hi queda resistint el tronc mort.

Excursions a l'entorn...

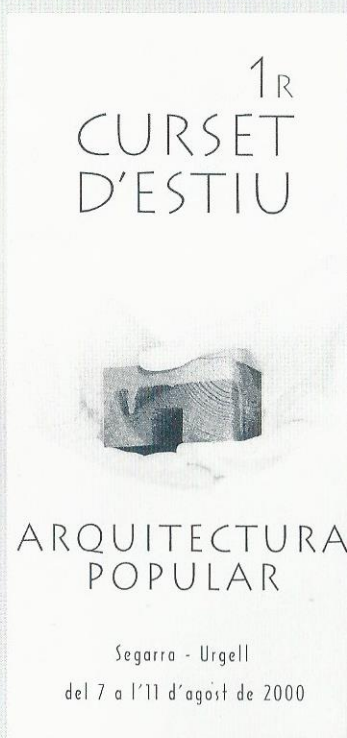

Caminant pel mig del bosc, anàrem baixant contemplant el típic paisatge segarrenc, més sec encara del que ja és habitual i així ens trobàrem al Fa, llogarret-masia propietat de la família Tàcies de Tàrrega, on es respira la força que tenien les cases pairals, que incloïa capella i cementeri propis i quina contemplació fou ambientada per les anècdotes que explicava un home de Sant Guim que havia treballat de jove a l'era.

Allí ens acomiadàrem dels nostres guies de Sant Guim, que tornaren al seu poble per un antic camí-drecera. Nosaltres travessàrem la fondalada cap a la part esquerra i per un camí més planer arribàrem de nou al Llor.

Lleugerament cansats i acalorats, però amb la intensa satisfacció d'haver-nos endinsat en la mateixa essència del nostre paisatge.

CURS D'ARQUITECTURA POPULAR SEGARRA-URGELL

Els dies 7 a 11 d'agost es realitzà el primer Curs d'Arquitectura Popular Segarra-Urgell, amb una àmplia llista de ponents i a diferents localitats de les dues comarques: Cervera, Torà, Guissona, les Pallargues i Tàrraga.

Fou organitzat per la revista "Coses Nostres" de Plans de Sió i el consell comarcal de la Segarra i coordinat per Josep Mora de les Pallargues.

Foren unes jornades molt interessants i una mostra de la riquesa cultural i arquitectònica del nostre país, de la complementaritat de les dues comarques, que és urgent que actuïn conjuntament en moltes qüestions. Es poden fer coses a l'estiu molt més enriquidores que perdre el temps dropejant damunt la sorra, mentre fem mèrits per agafar càncer de pell.

En una última reunió, celebrada a la seu del consell comarcal de l'Urgell a Tàrraga, s'aproven les conclusions que transcrivim seguidament:

CONCLUSIONS DEL PRIMER CURSET D'ARQUITECTURA POPULAR

1. Preservació del nostre entorn tradicional irreplicable com a unitat del paisatge (flora, fauna i elements creats per la mà humana amb materials propis del territori).
2. Es veu la necessitat d'inventariar i catalogar tots aquells béns del patrimoni rural tradicional (cabanes, marges, pletes, hostals, etc.) que en alguns casos ens ha arribat en una situació precària i d'urgent rehabilitació.
3. Cal implicar la gent gran (pagesos, paletes, picapedrers, artesans de tot tipus) per donar a conèixer tota aquesta riquesa cultural i aportar tota la seva experiència.
4. També hem d'implicar el món de l'ensenyament (primària, secundària, batxillerat i universitat) per ajudar a sensibilitzar en la conservació o regeneració d'aquest patrimoni comú.
5. Cal implicar el món pagès, per mitjà del sindicalisme agrari.
6. Volem demanar a les administracions locals la protecció d'aquest patrimoni com a pas previ a la seva conservació.
7. Es pretén crear un premi de restauració amb la col·laboració de l'administració.
8. Creació d'una junta gestora per dur a terme les gestions prèvies necessàries per a la creació en un termini de tres mesos de l'Associació d'Amics de l'Arquitectura Rural Tradicional i l'objectiu de la qual serà fixar les estratègies a seguir per a la preservació, protecció i promoció de l'art popular.
9. Cal crear un estat d'opinió favorable, prèviament a una conscienciació molt més efectiva com a punt de partida per a actuacions posteriors. En aquest sentit, fora bo treballar en la preparació d'una campanya informativa (pàgina web, exposicions itinerants, etc.).

agenda

TERTÚLIES DELS DIJOUS:

"25 anys de l'Associació Alba". Amb la participació de directius, fundadors i altres membres d'aquesta prestigiosa entitat que, per cert, fou Premi Culturàlia 1999.

Dijous 23 de novembre.

TERTÚLIES DELS DIJOUS:

"El deute extern: cadena que ofega el Tercer Món".

Dijous 14 de desembre.

SORTIDES A L'ENTORN:

Segura i Conesa.

Dijous 17 de desembre.

Properament organitzarem una tertúlia sobre el nou Pla Hidrològic Nacional.

Quinzenalment, dijous a les 12.10 h, a Ràdio Tàrrrega (107.5 FM) oferim la programació del Centre Cultural.

Amb el patrocini de:

AJUNTAMENT DE TÀRREGA

fundació **caixaManresa**

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

humor

